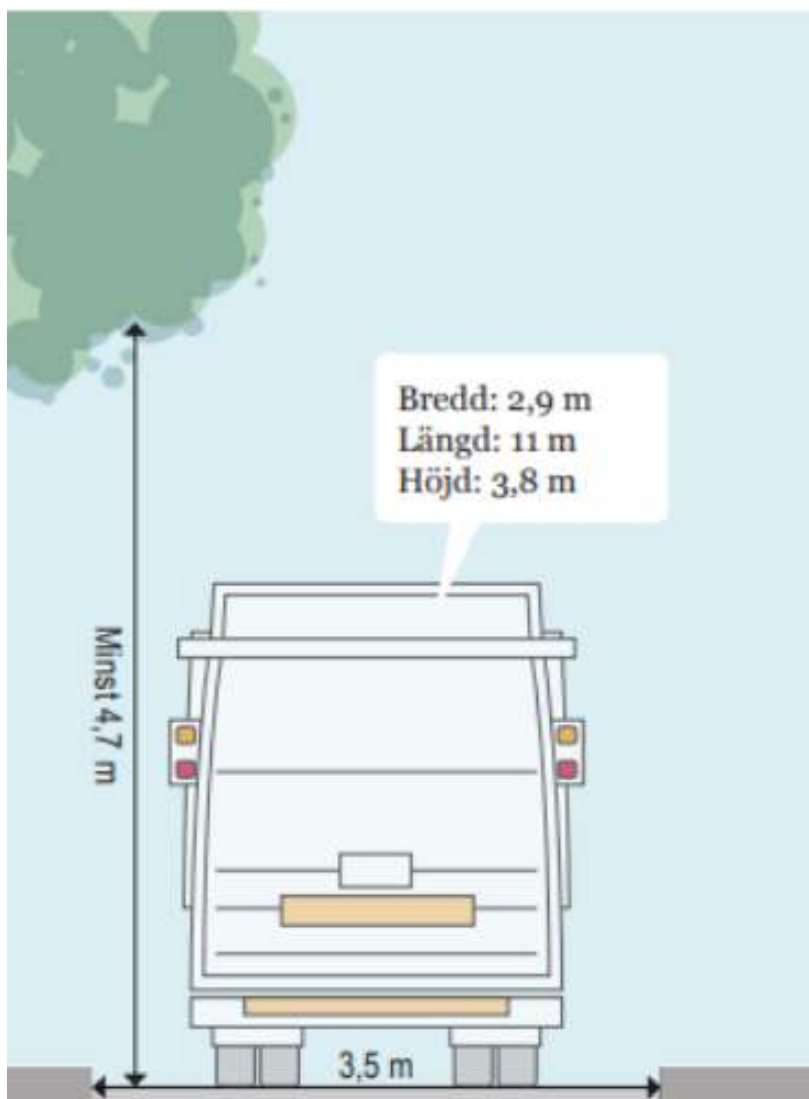

Anvisningar

Placering kärl, avfallsutrymmen och transportvägar

2024-03-01

Förord

För varje kommun skall det enligt **15 kap 41 § Miljöbalken** finnas en **renhållningsordning** som skall innehålla de **föreskrifter** om hantering av avfall som gäller för kommunen och en **avfallsplan**.

Föreskrifterna kompletteras med råd och anvisningar. I dessa anges hur man praktiskt går tillväga för att uppfylla föreskrifternas intention samt ge en bra arbetsmiljö åt de som arbetar med insamlingen av avfall under kommunalt ansvar.

Innehåll

Förord.....	1
Inledning	2
Placering av kärl och avfallsutrymmen.....	2
Allmänt	2
Villahushåll	2
Flerbostadshus och verksamheter	3
Utrymme och placering av djupbehållare	4
Dragvägar / gångvägar för avfallsbehållare.....	6
Körvägar för insamlingsfordon	8
Kontaktuppgifter.....	10

Placering kärl, avfallsutrymmen och transportvägar

Inledning

Anvisningar för avfallsutrymmen, gång- och transportvägar samt körvägar, gäller för hämtning av alla avfallstyper och förtydligar gällande avfallsföreskrifter med avseende på tillgänglighet och arbetsmiljö.

För mer övergripande tekniska krav på avfallsutrymmen och transportvägar hänvisas till Boverkets byggregler, BBR och Arbetsmiljöreregler som finns på www.av.se

För att säkra renhållningspersonalens arbetsmiljö skall även Arbetsmiljöverkets föreskrifter efterlevas. Exempelvis gällande belastningsergonomi, manuell hantering och det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Gällande arbetsmiljölagstiftning för renhållarens personal kan medföra begränsningar i vilken kärlstorlek som får användas och vilket avstånd mellan behållarplats och angöringsplats för hämtningsfordon som kan godtas.

Bestämmelser om brandskydd ska följas vid utformning och placering av avfallsutrymmen.

Placering av kärl och avfallsutrymmen

Allmänt

Storlek och typ av behållare fastställs av Renhållaren och framgår av avfallstaxan.

Behållare för uppsamling av avfall ska vara uppställd så att hämtning underlättas.

Generellt gäller att utrymmet ska vara tillgängligt för hämtning av avfall alla arbetsdagar 06:00- 22:00.

I avfallsutrymmet får inte förvaras föremål som hindrar eller försvårar hantering av avfallsbehållare. Utrymmet för avfallsbehållare ska vara så tilltaget att eventuella ökning i uppkomna avfallsvolymer inte orsakar åtkomstproblem eller problem att hantera de behållare som finns. Fastighetsinnehavare är skyldig att se till att abonnemanget är så dimensionerat att behållarna inte blir överfulla.

I de fall avfallsbehållare/ avfallsutrymmet blockeras eller det på annat sätt uppstår åtkomstproblem, hämtas inte avfallet. Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare kan efter städning/röjning begära extra hämtning mot avgift.

Vid ny- och ombyggnad ska avfallsutrymme placeras och utformas så att hämtning underlättas och en god och säker arbetsmiljö uppnås. För ny- och ombyggnad av avfallsutrymmen erfordras bygglov och/eller bygganmälan.

Innehavare av fastighet som ligger avsides i förhållande till hämtningsfordonets körväg eller som saknar väg- eller broförbindelse ska lösa sin renhållning genom samråd med Renhållaren.

Avfallet ska sorteras samt vara väl emballerat i för avfallsslaget godkänt material.

Villahushåll

Kärl ska på hämtningsdagen placeras vid fastighetsgräns och på så sätt att hämtning underlättas. Kärlen ska vara utställda från 06:00 på hämtningsdagen. I tätbebyggda områden där renhållningsfordonet inte kan komma fram till fastighetsgränsen räknas den yttre gemensamma fastighetsföreningens (eller liknande) gräns som fastighetsgräns. Det kan innebära att kärl placeras på motsatt sida av vägen.

Kärl får inte placeras så att trafik och snöröjning på gångbana/väg/ körbana hindras.

Avståndet från körbanan får vara max 1,6 m med fritt utrymme om ca 0,5 m runt behållare. Behållare ska vara placerade i gatunivå. Vintertid ska uppställningsplats för behållare som ska tömmas vara snöröjd. Högt placerad behållare, exempelvis i snödriva, eller behållare placerad lågt, exempelvis i dike, kan inte tömmas.

Flerbostadshus och verksamheter

Fastighetsägare som avser att placera kärl utomhus där allmänheten har insyn bör samråda med kommunens bygglovmyndighet om placering och utformning.

För avfallsutrymmen i flerbostadshus och verksamheter samt fristående miljörum gäller att alla ytor ska vara lätta att rengöra. Det bör även finnas möjlighet att rengöra behållarna vid behov.

Dörr till avfallsutrymme ska gå att öppna även från insidan och var försedd med fast monterad godkänd uppställningsanordning så att den kan ställas i öppet läge vid hämtning av avfall (ej lösa kilar, krokar och dyligt).

Nyckel till avfallsutrymme får inte passa till andra lås i fastigheten.

Tabell 1. Specificerade krav för god arbetsmiljö i avfallsutrymmen

God belysning	Minst 300 lux
God ventilation	Minst 5 l/s per m ²
Dörr, fri bredd (karmdragmått)	1,2 m
Dörr, fri höjd (karmdragmått)	2,0 m
Fri takhöjd	2,1 m
Trösklar	Trappsteg och trösklar ska inte förekomma. I undantagsfall kan tröskel vara kvar om den förses med ramp på båda sidor. Om trösklar behövs ska de vara så låga som möjligt för att underlätta för rullstolsburna samt vid hämtning.

Som hjälp vid planering/utformning av avfallsutrymme finns tabell 2. Den anger den golvyta som avfallskärnen av olika volymer behöver. För att kunna göra en fullständig bedömning av erforderlig yta, krävs även en bedömning av den förväntade volymen avfall av olika fraktioner.

Tabell 2. Ytmått som krävs för enskilda avfallskärl, se Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige.

Volym i liter	Bredd vid bredaste punkten (cm)	Djup vid bredaste punkten (cm)	Total höjd (cm)
140	48,4	55	106,5
240	58	72,4	107,2
660	125,5	84	125,5

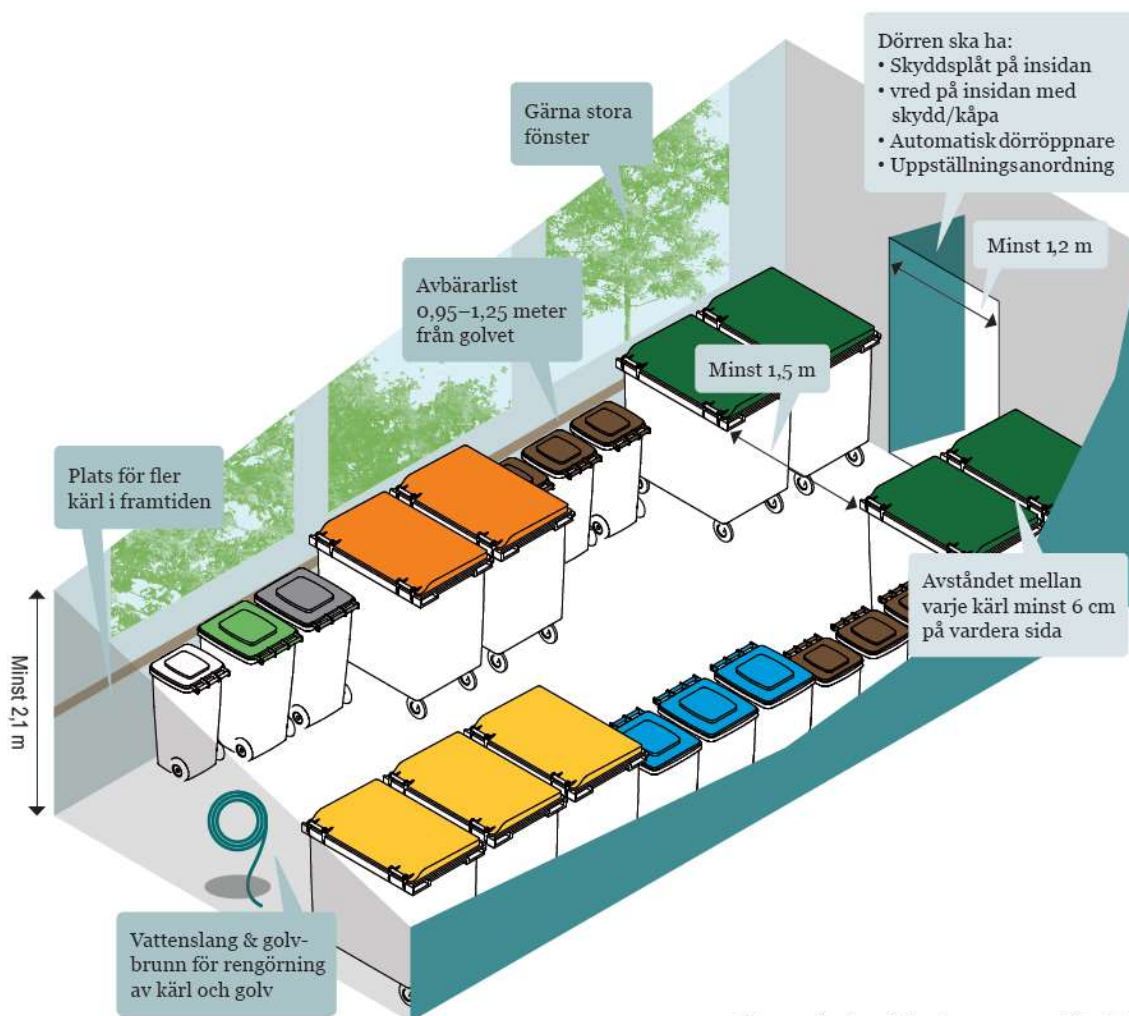

Bild 1. Exempel på avfallsutrymme i flerbostadshus, bild från Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige

Utrymme och placering av djupbehållare

Djupbehållaren måste vara placerad så att fordonet kan komma åt djupbehållaren utan att behöva lyfta behållaren/säcken över parkerade bilar eller byggnationer. Behållare för matavfall bör inte vara större än 1 m³ då den annars kan bli för tung att lyfta. Restavfall är inte lika tungt som matavfall varför behållare för restavfall kan vara större än 1 m³. Behållaren ska vara utrustad med låsning som öppnas via krok eller rep, enkrokslösning accepteras ej av säkerhetsskäl.

Behållaren ska vara utrustad med lyftöglor som är anpassad för krokar som används inom branschen.

Fastighetsägaren bör beakta risken med hängande last vid val av placering. Lyft över cykelbana och trottoar bör undvikas.

Godkänt fallskydd ska finnas under tömning.

Placering kärl, avfallsutrymmen och transportvägar

Exempel på hur det kan se ut vid tömning av botten tömmande behållare. BILD: SARA SUNDIN, RAMBOLL.

Dragvägar / gångvägar för avfallsbehållare

Det är fastighetsinnehavarens eller nyttjanderättshavarens ansvar att se till att nedskräpning inte sker i anslutning till hämtningsplatsen på grund av att gällande bestämmelser inte följts, till exempel att avfall har ställts utanför behållaren, inte är tillräckligt väl inslagna, eller att behållaren har överfyllts.

Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska se till att kärl står upprätta och inte orsakar hinder eller nedskräpning.

Cykelställ, papperskorgar och annat får inte placeras så det inkräktar på angivna mått för transportvägar.

Drag-/gångvägar får inte ingå som en del av biluppställningsplats.

Drag-/gångväg ska vara hårdgjorda med asfalt, betongplattor eller liknande så att kärl på hjul eller transportkärror kan användas utan hinder. Trappa, trappsteg, kalk- eller kullersten får inte förekomma.

Drag-/gångväg ska vara så kort som möjligt. Högst 10 meter rekommenderas.

Drag-/gångväg bör inte ha någon lutning. Om lutning inte kan undvikas bör den inte överstiga 1:20 för att belastningen ska vara acceptabel och får inte överstiga 1:12.

Transportband bör undvikas.

Hiss bör undvikas men får användas vid avfallstransport om den är besiktigad och godkänd för transport av skrymmande gods och om den har korgdörr.

Vintertid ska drag-/gångväg vara snöröjd och sandad för att eliminera halkrisk.

Tabell 4. Av Arbetsmiljöverket rekommenderat maximalt drag- och skjutmotstånd för avfallsbehållare

Max dragkraft för igångsättande av hjulförsedd avfallsbehållare	300 Nm
Därefter maximalt för kontinuerlig rörelse	200 Nm

Tabell 5. Ramper och fri bredd i gångvägar

Ramp från lastkaj	Om lutning inte kan undvikas bör den inte överstiga 1:20 för att belastningen ska vara acceptabel och får inte överstiga 1:12.
Fritt utrymme mellan ramp och dörr samt framför dörr (vilplan)	2,0 m
Fri bredd i korridor vid rak passage	1,3 m
Fri bredd vid riktningsändring	1,35 m
Fri bredd i dörröppning	1,2 m
Fri höjd i dörröppning	2,0 m

Placering kärl, avfallsutrymmen och transportvägar

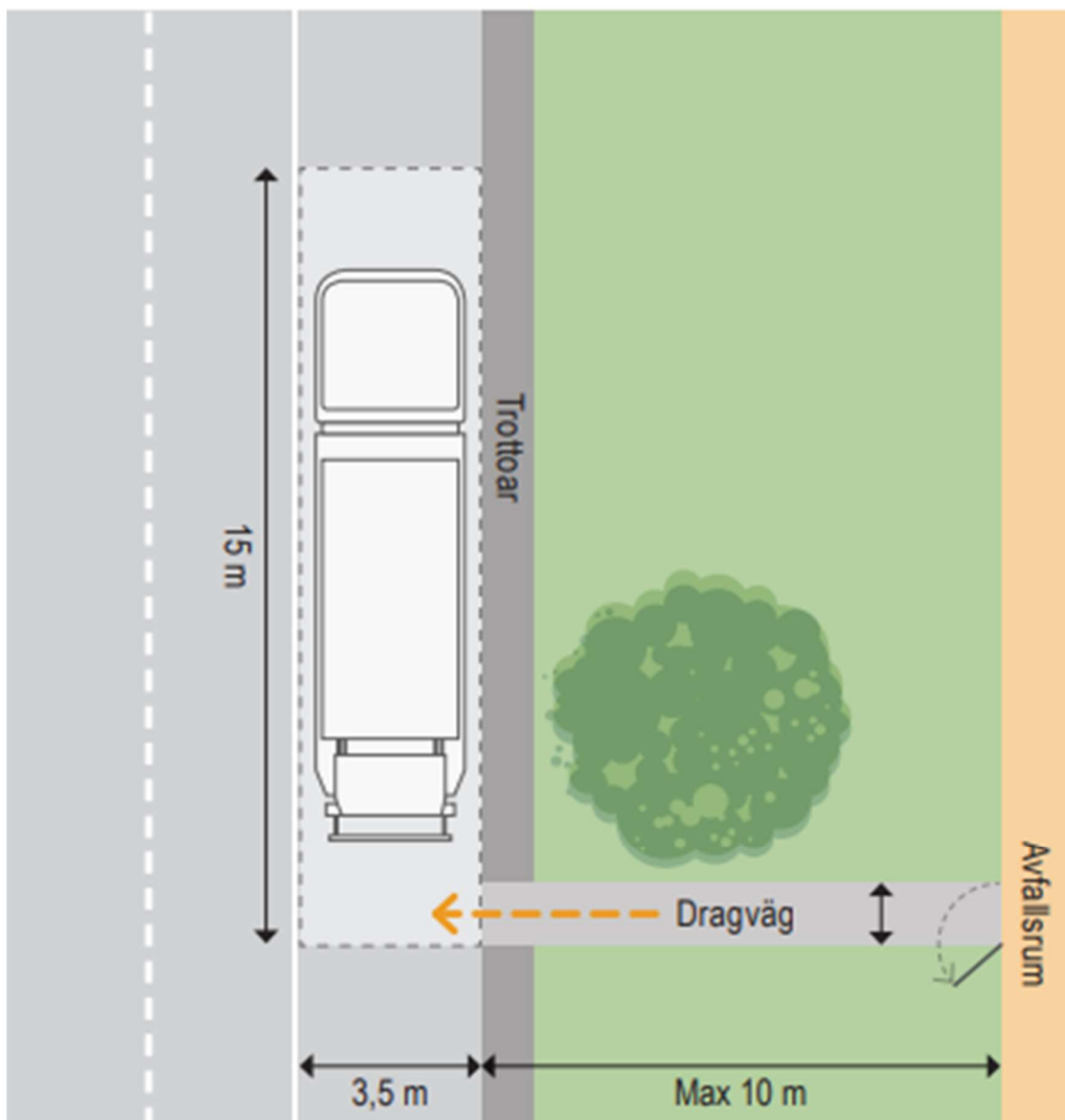

Bild 3. Dragväg, bild från Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige

Körvägar för insamlingsfordon

Vägen är chaufförens arbetsplats och denne måste kliva ur fordonet för att hämta avfallet. Framkomligheten och sikten ska därför vara god. Det är alltid chauffören som avgör om en väg är farbar eller inte. Chauffören kan aldrig tvingas att ta risker eller köra på en väg som han/hon bedömer inte är framkomlig.

Körning på gång- och cykelväg är inte tillåten. Dispens kan sökas hos kommunen eller fastighetsägaren om det inte finns, eller går att anordna, andra lösningar.

Backning ska inte behövas annat än i undantagsfall och aldrig på gång- och cykelvägar, i bilfria områden, intill lekplatser, bostadsentréer, skolor, förskolor eller äldreboenden.

Väghållaren är ansvarig för vägens utformning, skyltning, skötsel och framkomlighet. Vägverket, kommunen, vägförening, samfälligheter, eller enskild fastighetsägare kan vara väghållare.

Transportväg ska utformas för minst belastningsklass 2 (BK2)¹ och

- ha en hårdgjord körbana
- ha fri sikt och god framkomlighet
- ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden.

Portiker, garage och andra ställen med begränsad höjd måste ha en fri höjd anpassad till de fordon som ska köras där.

I områden där fordonstrafik inte är tillåten eller inte kan ske på grund av utrymmesbrist eller där vägen inte uppfyller kraven, placeras avfallsbehållare på annan godkänd plats.

Tabell 7. Körvägar och vändplatser

Minsta vägbredd vid enkelriktad trafik	3,5 m
Minsta vägbredd vid dubbelriktad trafik	5,5 m
Väg ska vara fri från hinder utanför vägbana	1 m
Minsta kurvradie	8 m
Minsta vägbredd i kurva	4 m
Fri höjd ²	4,7 m
Radie på vändplats	9 m
Vändplats ska vara fri från hinder utanför vägbana	1,5 m
Uppställningsplats för renhållningsfordon	4 * 15 m

¹ Information kan hämtas på Transportstyrelsens hemsida

² Träd och växtlighet får inte begränsa den fria höjden

Placering kärl, avfallsutrymmen och transportvägar

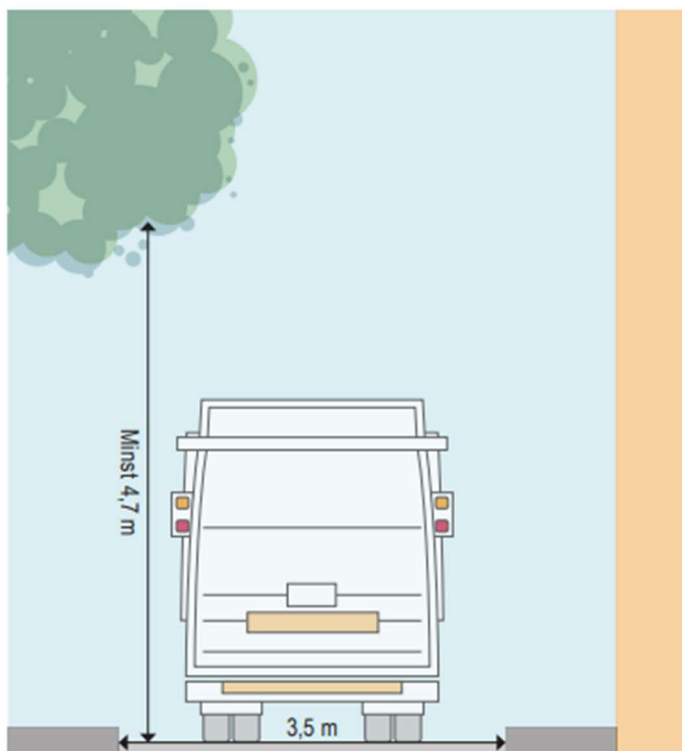
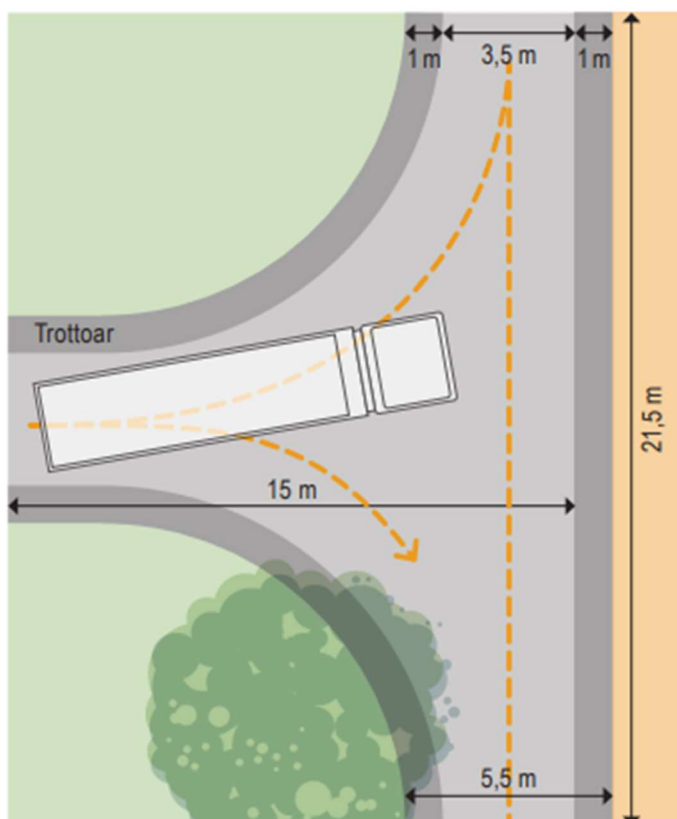

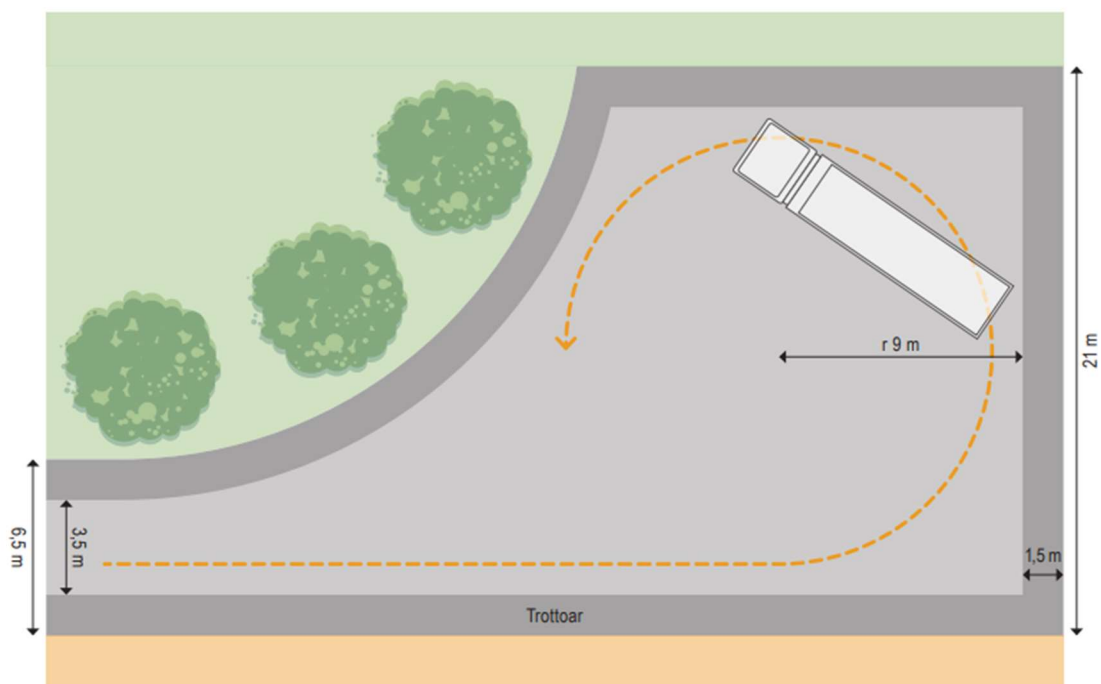
Bild 5. Exempel på transportvägs bredd och fria höjd, bild från Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige

Bild 6 och 7

Exempel på godkänd utformning av vändplatser, bilder från Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige

Placering kärl, avfallsutrymmen och transportvägar

Kontaktuppgifter

Renhållare: Söderhamn Nära, Box 94, 826 22 Söderhamn, 0270-766 10, info@soderhamnnara.se

Tillsynsmyndighet: Samhällsservicenämnden, 826 80 Söderhamn, 0270-750 00, samhallsservicenamnden@soderhamn.se